

*Semmelweis Egyetem Központi Könyvtár
(főigazgató: Vasas Livia dr.)*

Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle, a közel 100 éves szaklap története és helyzete a tudományos kommunikációban*

The history of the Borgyogyaszati es Venerologiai Szemle, which is a nearly 100 year old journal, and its position in the scientific communication

CSAJBÓK EDIT, RÓZSA GYÖRGY DR. ÉS VASAS LÍVIA DR.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az 1923-ban megjelent Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle – akkori nevén Bőrgyógyászati Urológiai és Venerológiai Szemle – történelmi áttekintése után a szerzők a folyóirat körül kialakult helyzetet és annak kiváltó okait tárgyalják. A Szemle csak a Medline/PubMed adatbázisban van jelen 513 közleménnyel 1950-1988 között, illetve a Web of Science 266 publikációt jegyzett 1984-1990-es időszakban. A szerzők megállapították, hogy a jövőbeni fejlődés gátja lehet a kevés számú eredeti közlemény a folyóiratban, valamint az, hogy a Szemle nem szerepel a nemzetközi adatbázisokban, és online változata sem segíti a lap fejlődését. A szerzők javaslatot tesznek a folyóiratnak nemzetközi indexekbe MEDLINE, Scopus (EMBASE) és az Index Copernicus-ba való bekerülésére, amelynek segítségével nagyobb hatást gyakorolnának a szakmai tudományos életre, és ez ösztönözhetné a szakembereket, hogy többet publikáljanak a Szemlében.

Kulcsszavak:

**orvostudomány - bőrgyógyászat - folyóiratok
- szerkesztés - tudományos kiadványoké**

SUMMARY

Reviewing the history of the Borgyogyaszati es Venerologiai Szemle – the then name was Borgyogyaszati Urologiai es Venerologiai Szemle -, which was first published in 1923, the authors discuss the formed position of the journal and its triggering reasons. The journal is only presented with 513 articles between 1950 and 1988 in the Medline/PubMed. The Web of Science recorded 266 publications of the Szemle between 1984 and 1990. It has been found that the obstacle of the further development can be the little number of the original articles in the journal as well as the lack of the journal's presence in the databases. Moreover the online version of the Szemle does not support the development of the journal. A possibility is delineated – to get into the international databases as MEDLINE or Scopus (EMBASE) and the Index Copernicus - so the journal would have deeper effort on the professional scientific life. And this would inspire the Hungarian experts to publicise more in the Borgyogyaszati es Venerologiai Szemle.

Key words:

**medicine - dermatology - periodicals -
journalism - medical**

Jó néhány ma is élő magyar kiadású szaklap között olyan nagy hagyományokkal rendelkező folyóiratot találunk, mint a Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle. E jelentős lap múltját és jelenét tárgyaljuk az alábbiakban.

A lap megjelenési és szerkezeti adat változásai (1)

1923 februárjában indult útjára, akkori címén a Bőrgyógyászati Urológiai és Venerológiai Szemle *Egyedi Dávid*

és *Lehner Imre* szerkesztésében. A lap megjelenésének nagy jelentősége volt szakmai körökben, hiszen ezt megelőzően a bőrgyógyászat és urológia kevés teret kapott a hazai orvosi lapokban. Elsősorban az Orvosi Hetilapban jelentek meg e témában közlemények. A Szemle folyamatosan, havonta jelent meg. 1928-tól az akkor megalakult Magyar Dermatológiai Társaság (MDT) hivatalos közlönye lett. Már ezt megelőzően közöltek Dermatológiai – Urológiai Összejevetelek jegyzőkönyvét és továbbiakban is rendszeresen tudósítottak az MDT üléseiről, határozatairól. 1933-tól bővült címmel és rovattal adták ki a lapot, Bőrgyógyászati Urológiai Venerológiai Szemle és Kozmetika néven 1945-ig.

* A Szerkesztőbizottság felkérésére – a kiadvány impakt faktor elérését célzó – készült felmérés

A Szemle főszerkesztői az évek során:

1923 – 1948	<i>Dr. Lehner Imre</i>
1948 – 1950	<i>Dr. Rajka Ödön</i>
1951 – 1965	<i>Dr. Venkei Tibor</i>
1966 – 1967	<i>Dr. Nékám Lajos</i>
1967 – 1979	<i>Dr. Fülöp Éva</i>
1980 – 1989	<i>Dr. Török Ibolya</i>
1989 – 1993	<i>Dr. Várkonyi Viktória</i>
1993 – napjainkig	<i>Dr. Temesvári Erzsébet</i>

A Szemle első főszerkesztője dr. Lehner Imre az alábbi rovatokat indította:

- Eredeti közlemények
- Összefoglaló ismertetések
- Kóresetek
- Irodalmi áttekintés – Könyvismertetés – Hírek

Kiemelendő, hogy már az első kötetben az eredeti közleményeket hivatkozások zárták, s bizony volt olyan közlemény, amelynek 52 hivatkozása volt (2). Gondos körültekintésre mutat, hogy olyan témával is foglalkozott, amely a bőrgyógyászati oktatás gyengeségére mutatott rá (3). Reklámok és orvosi témájú hirdetések mellett még könyvkereskedők közleményei is fellelhetők. Minden füzet elején egyértelműen közölték a magyarországi, majd az osztrák, német, jugoszláv és romániai előfizetési árakat. Ennek háttérben az óriási tragédiákkal járó Trianonban diktált feltételek álltak. Sok hazánktól elszakadt magyar dermatológus számára ez a lap jelentette az egyetlen kapcsolatot a magyarországi szakmai élettel. A hallgatók fél áron vehették meg a lapot.

A II. világháború utáni két évben szünetelt a folyóirat megjelenése. 1947-ben azzal a céllal indították újra a Szemlét, kisebb címváltozással – elhagyja az „urologia” kifejezést és a jelenleg is ismert Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle néven folytatódik -, hogy segítsék a szakma művelőinek továbbképzését, és ennek érdekében külföldi publikációkat is megjelentetnek. Az MDT mellett most már az Országos Antivenereás Bizottság hivatalos közlönye (1924-1955) is. A régi kötettség mellett új számozást is indított, amely 1947-től 1960-ig tartott. 1960-ban még két kötettszámot közölt (XIV és 36) azonban 1961-ben már csak a régi kötettszámot jelölte, azaz 37-et és a mai napig is ezt folytatja. Az 1948-as év újdonsága az éves füzetkötetek elején megjelenő összesített tartalomjegyzék, név- és tárgymutató *Gerlei Ferenc* szerkesztésével. 1951-től a Szemlét két-havonta adták ki. 1949-től a közlemények absztraktjai orosz, francia nyelven is megjelentek, majd 1951-től németül is. 1970-től a francia absztraktot az angol váltotta fel. Tehát a magyart is beleértve, öt nyelven közöltek összefoglalókat. Ma, a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – a világon mindenhol, ahol az anyanyelv nem angol – hazai és angol nyelvű összefoglalókat közölnek.

Az 1980-as évek számaiban bővült a tartalom. 1983-ban indult *Dr. Daróczy Judit* rovata a „Mi az Ön diagnózisa” címmel. Megjelent az angol tartalomjegyzék, és évenként a szerzőkhöz intézett felhívás, hogy milyen szerkesztésű kéziratokat kér a szerkesztőség. A kulcsszavakkal va-

ló jelölés 1985-től magyarul, 1992-től pedig angolul is megtalálható a cikkek elején.

1997-től a lap új külsővel jelent meg, tartalmában folytatva a hagyományokat, és 1999-től napjainkig a Szemle online változata a <http://www.derma.hu> címen hozzáférhető az MDT tagjai és a folyóirat előfizetői számára, ahol a megjelent cikkek fulltext változatban olvashatók.

Nemzetközi megjelenés

A Szemle nemzetközi elfogadottságának, jelentőségének megítélésével kapcsolatban három fő szempontot tartunk irányadónak.

1. A kialakult helyzet meghatározása: a befogadottság mértéke, mai állása, az esetleges tendenciák kimutatása.
2. A kiváltó-magyarító okok feltárása, az időleges tartós, tendenciózus kényszerek és alkalmazkodási lehetőségek megjelölése.
3. Lehetőségek, javaslatok: az 1. és 2. pontokban foglaltaknak, valamint a Szemle ügyében és „érdekében” cselekvők lehetőségeinek ismeretében ötletek, javaslatok felkínálása.

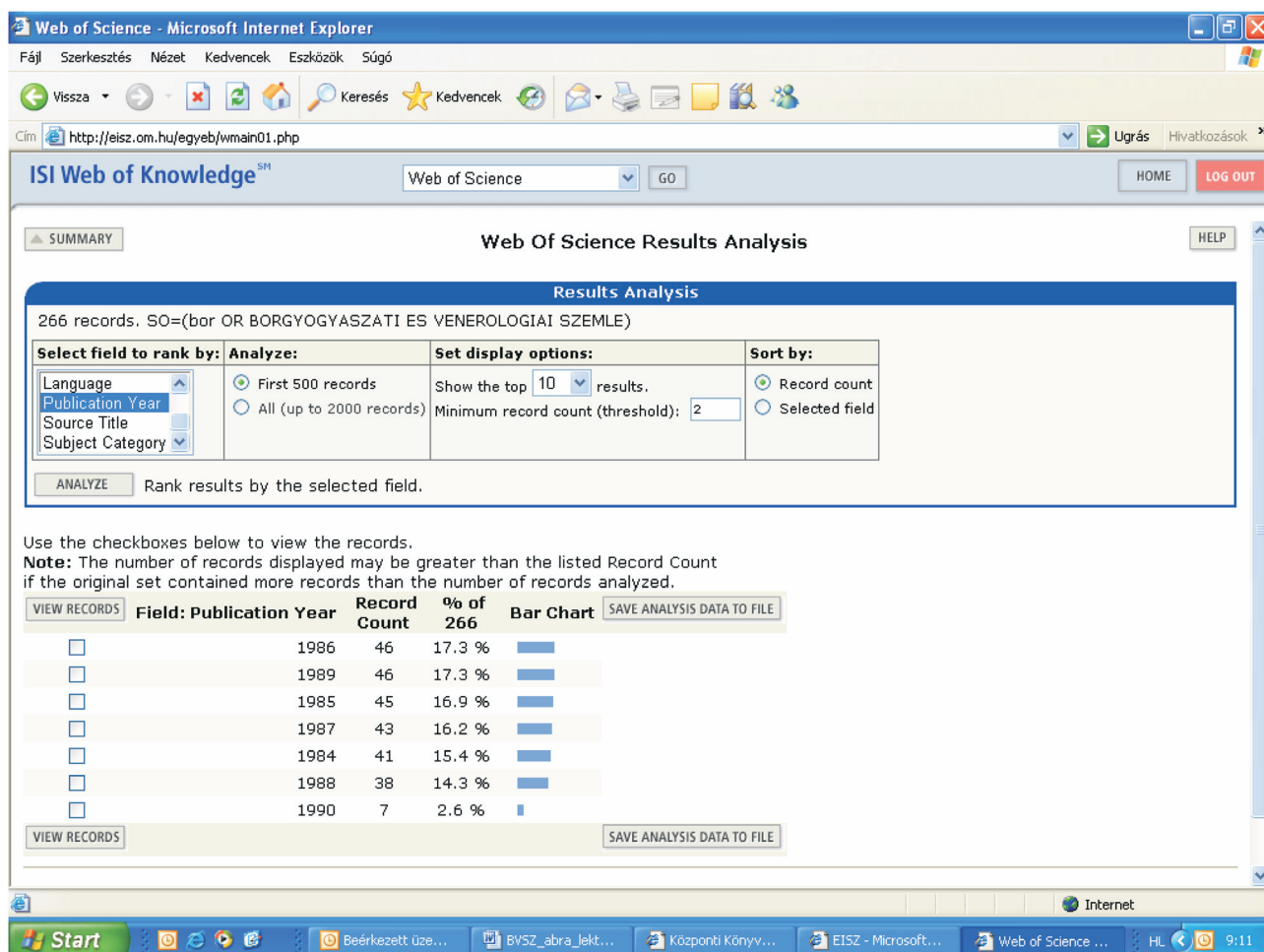
1. A kialakult helyzet meghatározása

Adatbázisokban való jelenlét

A tudományos kommunikációban való részvétel egyik feltétele a szakfolyóiratok számára a különböző adatbázisokban való szereplés. Ezek az adatbázisok nemzetköziek; pusztán magyar cikkeket feltáró, regisztráló adatbázis orvosi területen a Magyar Orvosi Bibliográfia, amelyben 1950-től napjainkig megtalálhatóak a Szemle közleményeinek bibliográfiai adatai. A nemzetközi adatbázisokba való bekerülés egyik feltétele, hogy magas színvonalú cikkek jelenjenek meg a lapban és ezekre hivatkozások történjenek. A Szemle ez utóbbi tekintetben hiányosságokat mutat, még ha olyan egyedülálló és kiemelkedő jelentőségű volt is a Science Citation Index (SCI) indexelése. A SCOPUS (4) adatbázisban 1960-től napjainkig, az EMBASE (5) adatbázisban 1989-től napjainkig nem szerepelnek a Szemle közleményei. A MEDLINE (5) adatbázisában 1966-tól napjainkig egyetlen egy cikkel szerepel, míg az OLDMEDLINE (5) adatbázis a lapnak 512 cikkét tartalmazza 1950-től 1965-ig. És így az Entrez Pubmed (6) 513 közleményt jegyzett 1950-től napjainkig. Egyik adatbázis esetében sem juthatunk hozzá a publikációk teljes szövegéhez vagy absztraktjához, csak linket adnak a különböző leltérek nyilvántartásokhoz.

Keresés a Web of Science General Search-ben

A Web of Science (WoS) (7) adatbázisában több keresési lehetőség adódik. Mi a General Search és a Cited Reference Search segítségével térképeztük fel a Szemlét. A WoS General Search segítségével a Science Citation Index bibliográfiai és citációs adatbázis által indexelt folyóiratok publikációi között kerestünk. SCI ezt a folyó-

1. ábra

A Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle közleményeinek időbeni eloszlása a WoS General Search alapján az Analysis opció segítségével – a számítógép képernyőjének egy részlete

iratot 1984-től kezdődően hét évig indexelte és mindösszesen 266 közleményt referált. A cikkek időbeni eloszlását a WoS Analysis opció segítségével tártuk fel (1. ábra). A 266 cikk között 245 article, 3 review van, a többi egyéb közlemény – szerkesztői cikkek, levelek. A cikkekre 12 idézetet jegyzett, melyből 8 független hivatkozás. A közlemények többségben magyar illetve 9 angol nyelvűek.

Keresések a Web of Science Cited Reference Search-ben.

A folyóirat hivatalos rövidített nevére – BORGOGY VENER SZLE – keresve 114 idézett cikket jelenít meg az adatbázis. Azonban feltérképeztük a folyóiratcím, és annak változatait a Cited work index listában, feltételezve, hogy azon cikkek irodalomjegyzékében, melyek hivatkoztak a Szemle valamely közleményére, helytelenül adhatták meg a folyóirat címét. Ennek eredményeként 47 féle elnevezést találtunk.

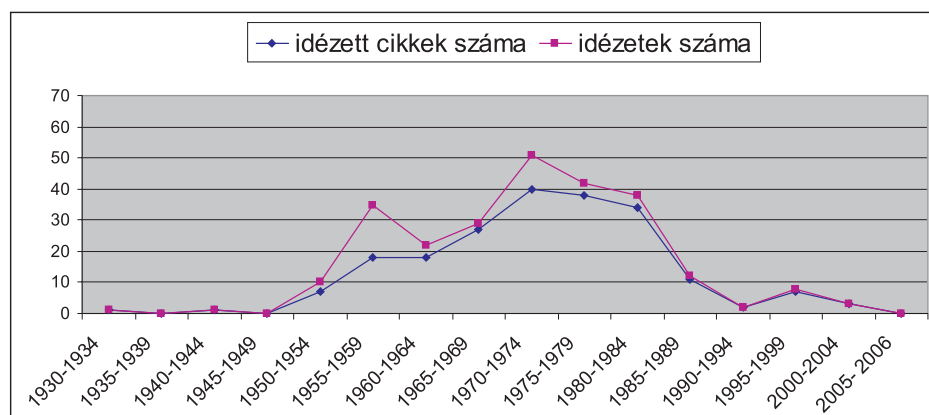
- 1.BORG VENER SZEMLE
- 2.BORG VENEROL SZEMLE
- 3.BORGOGYAZZI VENEREOL
- 4.BORGVOGY VENER SZ
- 5.BORG VENER SZLE
- 6.BORG VENER SZEMLE

- 7.BORG VENER SZLE
- 8.BORG VENEROL SZ
- 9.BORG VENEROL SZEMLE
- 10.BORG VENEROL SZLE
- 11.BORGOGY VENER SZLE
- 12.BORGOGYASZATI UROL
- 13.BORGOG VENER SZ
- 14.BORGOG VENER SZEM
- 15.BORGOG VENER SZLE
- 16.BORGOG VENEROL SZEM
- 17.BORGOGEP VENER SZLE
- 18.BORGOGU VENER SZLE
- 19.BORGOGY ES VENER SZ
- 20.BORGOGY ES VENEROL
- 21.BORGOGY SZ
- 22.BORGOGY SZEMLE
- 23.BORGOGY VEN SZLE
- 24.BORGOGY VEN SZLE BU
- 25.BORGOGY VENER
- 26.BORGOGY VENER SRIE
- 27.BORGOGY VENER STEML
- 28.BORGOGY VENER SYLE
- 29.BORGOGY VENER SZEML
- 30.BORGOGY VENER SZL
- 31.BORGOGY VENER SZLE
- 32.BORGOGY VENER SZMLE
- 33.BORGOGY VENEREOL SZ
- 34.BORGOGY VENEROL SZ
- 35.BORGOGY VENEROL SZL

- 36.BORGYOGY VENER SZEMLÉ
- 37.BORGYOGYASZ VENEROL
- 38.BORGYOGYASZATI ES EN
- 39.BORGYOGYASZATI UROLO
- 40.BORGYOGYASZATI VENER
- 41.BORGYOGYASZATI VERER
- 42.BORGYOGYASZATI VENERO
- 43.BORGYOGYASZATI VENERO
- 44.BORGYOGY VENER SZLE
- 45.BORGYOY VENER SZLE
- 46.BORGYOY VENER SZLE
- 47.BORGYOY VENER SZLE

A teljes találati listát kikeresve 208 cikket jelenít meg a WoS. Ez az egyszerű tény is mutatja milyen fontos egy lap életében a helyes hivatkozás, hogy ne „vesszenek el” a publikációi az érdeklődők számára. A 208 idézett cikkre összesen 254 hivatkozást regisztrált az adatbázis. Tehát gyakorlatilag egy közleményre egy-két hivatkozás érkezett. Azonban kiemelnénk *Sipos Károly* és *Jáksó Gizella* közleményét, amely a legtöbb, 10 független hivatkozást kapott (8).

Megvizsgáltuk az 1930-tól napjainkig, az 1930 óta valamikor idézett cikkek számát, valamint a hozzájuk tartozó idézeteket, 5 évenkénti bontásban, gépi összesítéssel (2. ábra). Kiemelkedő volt a Szemle szempontjából az

2. ábra

Gépi úton kikeresett idézett cikkek és idéző cikkek a Web of Science Cited Reference Search alapján

1965-1990-es időszak. Az 1955-1959-es terminusban a kiugró idézetek számát a már fentiekben említett *Sipos Károly* és *Jáksó Gizella* közleménye (8) mellett két cikk – melynek 4 illetve 5 idézete van – eredményezte. Az 1970-1974 közötti időszak magasabb idézettségét három közlemény – 3 illetve 4 idézettel – indukálta. Ezt követően nagyon visszaesett a lap idézettsége. Ennek hátterében, a folyóiratban közölt idézhető cikkek számának változása, csökkenése állt.

A Szemle impakt faktorai a SCI alapján:

A multidiszciplináris SCI évente jelenteti meg a Journal Citation Reports-ot (JCR), közzé téve az általa indexelt folyóiratok impakt faktorát. Mint említettük az SCI 7 évig regisztrálta a Szemle cikkeit, ezen adatokból a következő impakt faktorokat kapta a folyóirat:

1986-ban: 0,013

1987-ben: 0,000

1988-ban: 0,000

1989-ben: 0,013

Az impakt faktorok nullára csökkenése volt az oka annak, hogy a Szemle gyakorlatilag az összes magyar szaklap és több más külföldi lap sorsára jutott, amikor törölték a Journal Citation Reports nyilvántartásából.

A folyóirat tartalma

A fentiekben is említettük, hogy a lap idézettségének visszaesésének oka nagy részben az idézhető közlemények számának csökkenésében keresendő. A Szemle példányait tallózva a következő eredményeket kaptuk: 1984-1988-ig a JCR indexelése szerint évente átlagban 40-43 közlemény jelent meg, azaz számonként átlagosan 7. Az utóbbi években pedig átlag 5 idézhető közlemény volt jellemző.

2. A kiváltó-magyarázó okok feltárása

A lap célja megjelenésétől kezdve a magyar dermatológiai és venerológiai kutatók, szakemberek tájékoztatása, azonban ez a mai körülmények között – így elszigetelten – nem működhet. Ahhoz, hogy megfelelő szolgáltatást tudjon nyújtani, megfelelő számú és minőségű közleményre van szüksége, melyet pedig pont a szakma magyar képviselőinek kellene biztosítaniuk. Ez viszont ellentmond a szakemberek törekvéseinek, azaz az idegen nyelvű, elsősorban angol nyelven írott, impakt faktoros tudományos lapokban való publikálásnak (9). Nehezen várható el, hogy előtérbe helyezték a magyar nyelvű lapokat, mikor munkásságuk mércéje az impakt faktor.

Ezen felül is nehéz helyzetben lenne a Szemle, mert a külföldön is fellelhető bőrgyógyászati vonatkozású lapok, folyóiratok tengerében szinte csodaszámra vehető, ha valaki épp az egyik magyart kapja kézbe. Látni kell, hogy szinte piaci jellegű – ha nem is mindenben tudatos – szabadverseny folyik. Ebben a versenyben mindegyik szakterületnek, szakágnak, legfontosabb betegségeknek (pl. tumorok, fertőzések, cukorbetegség, stb.), gyógyeljárásoknak (pl. gyógyszerek, akupunktúra, lézer, stb.), a kutatásoknak, az egészségügyi intézményeknek, gazdálkodásnak, politikának – és még sok minden másnak – számos országban külön folyóirat-, könyv- és számítógépes- (internetes) fegyvertára, hálózati rendszere van, amelynek növekvő forgatagában nem egy könnyen tudhat egy kis ország kitüntetett szerephez jutni. Az orvoslásban is vezető hatalmak legjobb lapjaival, melyeket jó értelemben vett reklámok, nem olcsó figyelemfelkeltések is támogatnak, nehéz állni a versenyt.

És akkor még nem is utaltunk arra, hogy a bőrgyógyászat jellegéből, kötődéseiből adódóan, majdnem minden társszakma, sőt, más szakma is meglehetősen gyakran mélyül el benne, érint bőrgyógyászati „felségterületeket”.

Ilyen körülmények között ahhoz, hogy a lehető elérhesse a lap, a lehetetlent kell megcélozni, azaz mennyiségben és minőségben felfejlődni a vezető külföldi lapok mögé. Ezt azonban a kezdetektől fogva szinte változatlan tartalmi felépítés, az egyes számokban megjelenő alacsony cikkszám nem segíti elő. Így fokozatosan elvesztheti a lap az olvasói körét.

A folyóirat árujellege is befolyásolja a lapokra jellemző mutatókat. Ilyen a folyóiratnak a cikkek átfutási ideje. E tekintetben a Szemle hasonló vagy jobb helyzetben van, mint külföldi társai – átlag 4 hónap az átfutási idő.

A folyóirat online változata nem tölti be a szerepét, hiszen egyszerűen csak a nyomtatott példány fulltext-es változata, mellőzve minden interaktivitást, mely az online változatok egyik célja. Az Internetes elérhetőség is csak a Magyar Dermatológiai Társaság tagjai és az előfizetők számára lehetséges. Ez nem célozza meg a folyóiratban megjelent cikkek bemutatását – legalább absztrakt szinten – a nagyobb közönség felé.

Az említett tényezők közül tartós hatásának ígérkezik a lapok, közlések vetélkedése és a bőrgyógyászat „közkeveltsége” egyaránt.

3. Lehetőségek, javaslatok

Ahhoz, hogy a Szemle megfeleljen céljának, azaz a magyar szakemberek tájékoztatásának, több lehetőség kínálkozhat. Egyik, talán a legfontosabb, valamilyen módon ösztönözni a társaság tagjait, hogy megfelelő színvonalú cikkeket, klinikai tanulmányokat, kazuisztikákat, kóreseteket dolgozzanak fel, írjanak és publikálják a Szemle oldalain. Ha távoli célnak az SCI indexelését is megcélozza a lap, jó lenne magyar nyelvű cikkek mellett angol nyelvű publikációk közlése is hazai kutatóktól a folyóiratban.

Kezdeményezni lehetne a különböző adatbázisok szolgáltatásainál a lap felvételét indexelésre. Például a Scopus-, az EMBASE-, vagy a Medline-ba. További mód a fejlődésre – mely a szakemberek számára is ösztönző lenne a publikálásra – a folyóirat elfogadtatása az egyetemek részéről. Némely egyetemnek – például a Semmelweis Egyetem – van olyan nem impakt faktoros folyóiratlistája, melyeken szereplő folyóiratokban megjelent közlemények beszámíthatóak bizonyos százalékban a publikációs feltételekbe különböző egyetemi, kutatói pályázatokhoz. Újabb lehetőség az Index Copernicus (IC) egyik szolgáltatása (10), mely egy jó kezdeményezésnek tűnik, de csak akkor maradhat a felszínen, ha mind szélesebb körben elterjed és főleg az egyetemek, kutatóhelyek elismerik. Az Index Copernicus Journal Master List az IC rangsorolási rendszere, mely leginkább közép- és kelet európai, de kérésre bármely országból való folyóiratot bírálat alá vesz és értékkel, sőt javaslatokat is ad a fejlődésre. Különböző paraméterek – tudományos, szerkesztési, technikai minőség

stb. – alapján bírálják a folyóiratokat (11). A bírálat után kapja meg a folyóirat az IC pontszámát. Ha ez az érték – úgy mint az IF – részét képezhetné a pályázatok elbírálását, biztosan több hazai kutató figyelme fordulna hazai folyóiratok felé, mind publikálás, mind idézés szempontjából.

Az 1997-es formai változás révén a mai Szemle nem különbözik nemzetközi társaitól. Tartalmilag azonban kívánatos lenne a fejlődés, ebben a növekvő, dráguló versenyben egyre inkább csak újdonságokkal, különlegességekkel, komoly értékekkel, sokoldalúsággal, nyitottsággal lehet felszínen maradni. Bővebb tartalom mellett lehetőség lenne az állandó rovatoknak, a téma szerinti csoportosításnak, ezzel is segítve az eligazodást. A szépen dokumentált, magas színvonalú közleményeket nemzetközileg is érdekes hírekkel, hirdetésekkel, bemutatásokkal próbálhatnák fűszerezni. Első pillanatra talán nem is tűnik jelentősnek egy medikus-oldal, vagy -rovat indítása, amelyben a hallgatóság munkáján, mindennapi gondjain, sikerein túl, a nyelvtanulás, az elhelyezkedés, a nemzetközi kapcsolatok lehetőségei is szóba kerülhetnének. Friss információt jelentene a PhD tézisek rövidített formában történő megjelentetése, esetleg a védésekre történő meghívóval együtt.

Összehasonlítva a Szemle online változatát más bőrgyógyászati lapok Internetes oldalával, szembevetve a különbség, melyeket érdemes lenne e lapnak is magáévá tenni. Az egyik fontos előrelépés lenne a szabad hozzáférés biztosítása minden érdeklődő számára, de legalábbis absztrakt hozzáférés. Az internetes elérhetőség – megfelelő tartalmi minőséggel – megnöveli az esélyeket az olvasói kör kiterjesztésére és felgyorsítja a folyóirat továbbfejlesztését. Ezt követően több lehetőséggel lehetne segíteni az eligazodást az információk rengetegében. Néhányat említve: keresési lehetőségek szerzőre, címre, folyóiratszámra, DOI számra, témára vagy kulcsszóra. A megjelentetett cikkek elérhetővé tétele full text, pdf vagy absztrakt formában csakúgy, mint a cikkek végén található hivatkozások. Interaktivitás fokozására megadhatnák a szerzők elérési lehetőségeit, email címet vagy telefonszámot.

Aki keres, az talál! Már az is fél siker, hogy a Szerkesztőség tudni szeretné, miként juthatna előbbre. Örülünk, ha ehhez mi is, ha kevéssel is, de hozzájárulhattunk.

Az adatbázisokban feltérképezett adatokkal kapcsolatos részletekért állunk rendelkezésükre az ecsajbok@lib.sote.hu címen.

IRODALOM

1. A történeti rész megírásához felhasználtuk a Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle 1923-tól napjainkig megjelent számait
2. *Pogány K., Szondi L.:* Az egyes életkorokra jellemző bőrbajok viszonya a belső elválasztáshoz. *Borgyogy Vener Szle (1923) 9-10*, 211-217.
3. *Géber J.:* A bőrgyógyászati oktatás hiányosságáról. *Borgyogy Vener Szle (1923) 9-10*, 175-179.
4. SCOPUS: [2006. 04. 20] = <http://www.scopus.com>
5. EMBASE, MEDLINE és az OLDMEDLINE: [2005. 12. 05] = <http://gateway.ovid.com/autologin.cgi>

6. Entrez Pubmed: [2006. 04. 20] = <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?DB=pubmed>
7. Web of Science: [2006. 04. 20] = <http://eisz.om.hu>
8. *Sipos K., Jáksó G.*: A mustárnitrogén helyi alkalmazása néhány bőrbetegségben. *Borgyogy Vener Szle* (1956) 5, 198-203.
9. *Berhidi A., Geges J., Vasas L.*: Magyar kiadású orvos- és élettudományi folyóiratok – történeti áttekintés. *Orv. Hetil.* 147, 457-467.
10. Index Copernicus Journal Master List: [2006. 04. 20] = <http://journals.indexcopernicus.com/>
11. *Graczynski M. R.*: Index Copernicus – a Közép- és Kelet-Európa tudományos folyóiratait rangsoroló rendszer. Miért van szükség index készítésére a régióban? [2006. 04. 20] = <http://vitalitas.hu/olvasosarok/online/oh/2000/37/6.htm>
Érkezett: 2005. X. 12.
Közlésre elfogadva: 2006. VI. 28.